

Frau Holle

Eine Witwe hatte zwei Töchter, davon war die eine schön und fleißig, die andere hässlich und faul. Sie hatte aber die hässliche und faule, weil sie ihre richtige Tochter war, viel lieber. Die andere musste die ganze Arbeit tun und das Aschenputtel im Hause sein. Das arme Mädchen musste sich täglich auf die große Straße bei einem Brunnen setzen und musste soviel spinnen, dass ihm das Blut aus den Fingern kam.

Nun trug es sich zu, dass die Spule einmal ganz blutig war, da bückte es sich damit in den Brunnen und wollte sie abwaschen, aber die Spule sprang ihm aus der Hand und fiel hinab. Es weinte, lief zur Stiefmutter und erzählte ihr das Unglück. Diese aber schimpfte heftig und war so unbarmherzig, dass sie sprach: „Hast du die Spule hinunter fallen lassen, so hol sie auch wieder herauf.“ Da ging das Mädchen zu dem Brunnen zurück und wusste nicht, was es anfangen sollte, und in seiner Herzensangst sprang es in den Brunnen hinein, um die Spule zu holen.

Es verlor die Besinnung, und als es erwachte und wieder zu sich selber kam, war es auf einer schönen Wiese, wo die Sonne schien und viele Blumen standen. Es ging über diese Wiese und kam zu einem Backofen, der voller Brot war. Das Brot rief: „Ach, **zieh*** mich raus, zieh mich raus, sonst verbrenne ich, denn ich bin schon längst fertig gebacken.“ Da trat es heran und holte mit dem Brotschieber alles nacheinander heraus. Danach ging es weiter und kam zu einem Baum, der hing voller Äpfel. Da rief es aus dem Apfelbaum ihm zu: „Ach, schüttel mich, schüttel mich. Wir Äpfel sind alle miteinander reif.“ Da schüttelte es den Baum, dass die Äpfel fielen, **als*** regneten sie, und schüttelte, bis keiner mehr oben war. Als es alle auf einem Haufen zusammengelegt hatte, ging es wieder weiter.

* Výzva, vybídnutí

Probier-e den Wein.

Ochutnej to víno.

Kostet die Soße.

Ochutnejte tu omáčku.

Gehen wir. Komm.

Pojďme. Pojď.

Zieh mich heraus.

Vytáhni mne.

Zeig mal.

Ukaž.

Gramatika: Když někoho vyzvete, aby něco udělal, bude mít sloveso tvar rozkazovacího způsobu. Věta pak začíná vždy slovesem. Když kmen slovesa končí na *-t/-d*, je třeba vložit *-e*.

Tip: Dávejte u sloves pozor na koncovky. Němci vás pochválí, že mluvíte dobře německy.

Paní Zima

Vdova měla dvě dcery. Jednu velmi krásnou a pracovitou, druhou ošklivou a línou. Tu ošklivou a línou však měla mnohem raději, protože to byla její vlastní dcera. Druhá musela vykonávat veškerou práci v domě a být za popelku. Nebohá dívka denně sedávala na studni u cesty a předla tak usilovně, až jí z prstů prýštila krev.

Jednou se přihodilo, že přadeno bylo celé od krve. Dívka se sehnula ke studni, aby je omyla. Přadeno jí vyklouzlo z ruky a spadlo do vody. Dívka plakala, běžela za macechou a řekla jí o tom neštěstí. Macecha nadávala a nemilosrdně pravila: „Nechala jsi přadeno spadnout, tak ho také vylovíš.“ Dívka tedy šla zpět ke studni a nevěděla, co si počít. Nakonec ze strachu před matkou skočila do studny, aby přadeno vylovila.

Upadla do bezvědomí, a když se probudila a procitla, byla na krásné louce zalité sluncem a plné květin. Vydala se po louce a došla k peci plné chleba. Chléb na ni volal: „Ach, vytáhni mne, vytáhni, nebo se spálím. Jsem už hotový.“ Dívka přistoupila k peci, popadla lopatu a vytáhla chleby ven. Pak šla dále a přišla ke stromu obsypanému jablky. V tom se ozvalo: „Ach, zatřes se mnou, zatřes. Má jablka jsou už úplně zralá.“ Dívka zatřásla stromem, až jablka padala, jako kdyby pršela, a třásla, až na stromě nezbylo žádné. Když poskládala všechny na hromadu, šla dále.

* Srovnání, porovnání (1)

Als ob es regnete/**wie wenn** es regnete.

Die Äpfel fielen **wie** Hagelkörner.

... **als ob** sie Hagelkörner **wären**.

Die Federn flogen **wie** Schneeflocken umher.

Er sah aus, **als ob/als wenn** er krank wäre.

Meine Frau ist klüger **als** ich.

Jako kdyby pršelo.

Jablka padala jako kroupy.

..., jako kdyby byla kroupy.

Peří poletovalo kolem jako vločky.

Vypadal, jako kdyby byl nemocný.

Moje žena je chytřejší než já.

Gramatika: Při srovnání se používá *wie*. (Při stupňování se používá *als*.) Formulacemi *als ob*, *als wenn* a *wie wenn* vyjadřujete, že si něco pouze myslíte.

Tip: V běžné mluvě Němci většinou nerozlišují mezi *wie* a *als*. Vy jako čtenáři byste však měli tyto výrazy rozlišovat a vnímat při učení se řeči.

Endlich kam es zu einem kleinen Haus, daraus guckte eine alte Frau, weil sie aber so große Zähne hatte, wurde ihm angst, und es wollte fortlaufen. Die alte Frau aber rief ihm nach: „Was fürchtest du dich, liebes Kind? Bleib bei mir, und wenn du alle Arbeiten im Hause ordentlich tun willst, so soll dir's gut gehen. Du musst nur Acht geben, dass du mein Bett gut machst und es fleißig aufschüttelst, dass die Federn fliegen, dann schneit es in der Welt. Ich bin nämlich die Frau Holle.“ Weil die Alte ihm so gut zusprach, so fasste sich das Mädchen ein Herz, willigte ein und begab sich in ihren Dienst. **Es*** besorgte auch alles nach ihrer Zufriedenheit und schüttelte ihr das Bett immer gewaltig, auf das die Federn wie Schneeflocken umherflogen. Dafür hatte es auch ein gutes Leben bei ihr; kein böses Wort und jeden Tag ein gutes Essen.

Nachdem es eine Zeitlang bei Frau Holle war, da wurde es traurig und wusste anfangs selbst nicht, was ihm fehlte. Endlich merkte es, dass es Heimweh war. Auch wenn es ihm hier vieltausendmal besser ging als zu Hause, so hatte es doch ein Verlangen dahin. Endlich sagte es zu ihr: „Ich habe Sehnsucht nach meinem Zuhause bekommen, und wenn es mir auch noch so gut hier unten geht, kann ich doch nicht länger bleiben, ich muss wieder nach oben zu meinem Leuten.“ Die Frau Holle sagte: „Es gefällt mir, dass du wieder nach Hause verlangst, und weil du mir so treu gedient hast, so will ich dich selbst wieder hinauf bringen.“ Sie nahm es darauf bei der Hand und führte es vor ein großes Tor.

Das Tor **wurde geöffnet***, und wie das Mädchen gerade darunterstand, fiel ein gewaltiger Goldregen, und alles Gold blieb an ihm hängen, so dass es über und über davon bedeckt war. „Das sollst du haben, weil du so fleißig gewesen bist“, sprach die Frau Holle und gab ihm auch die Spule wieder, die ihm in den Brunnen gefallen war. Darauf wurde das Tor verschlossen, und das Mädchen befand sich oben auf der Welt, nicht weit vom Haus seiner Mutter.

* **Es (= „to“ jako odkaz na předchozí výpověď)**

<i>Das Haus ist alt.</i>	Dům je starý.
<i>Niemand will es kaufen.</i>	Nikdo ho nechce koupit.
<i>Er erkannte die lachende Frau sofort.</i>	Okamžitě poznal smějící se ženu.
<i>Es war seine frühere Mathematiklehrerin.</i>	Byla to jeho bývalá učitelka matematiky.
<i>Das Mädchen ist fleißig, es gefällt mir.</i>	Dívka je pracovitá, to se mi líbí.
<i>Ale:</i>	
<i>Alle lieben sie.</i>	Všichni ji mají rádi.
<i>Das gefällt mir.</i>	To se mi líbí.

Gramatika: Osobní zájmeno středního rodu se může vztahovat na všechna podstatná jména.

Tip: Důležité je **es** ve větě nezapomenout.

Nakonec přišla k chaloupce, ze které vykoukla stařenka, která měla tak velké zuby, že dívka dostala strach a chtěla utéct. Stařenka na ni však zavolala: „Čeho se bojíš, milé dítě? Zůstaň u mne. Když budeš pořádně pracovat, dobře se ti povede. Musíš jenom dbát na to, abys mi pořádně stlala postel a pilně natřepala peřiny, až bude peří lézat, to pak na světě sněží. Jsem totiž paní Zima.“ Stařenka mluvila laskavě. Dívka sebrala odvalu, souhlasila a nastoupila do služby. Vše zastala ke spokojenosti stařenky. Peřiny natřásala vždy tak, že peří létalo kolem jako sněhové vločky. Za to se jí žilo dobře. Špatného slova nezaslechla a každý den měla dobré jídlo.

Po nějaké době u paní Zimy dívka posmutněla a zpočátku sama nevěděla, co jí schází. Nakonec pochopila, že se jí stýská po domově. I když se jí zde vede tisíckrát lépe, stejně touží po domově. Jednou stařence řekla: „Stýská se mi po domově, a i když se mi u vás vede velmi dobře, přeci jen nemohu déle zůstat, musím znovu nahoru ke svým lidem.“ Paní Zima odvětila: „To se mi líbí, že toužíš po domově, a protože jsi mi věrně sloužila, sama tě vyvedu nahoru.“ Vzala ji za ruku a dovedla ji k vysoké bráně.

Brána se otevřela, a když dívka procházela, začal na ni padat silný zlatý déšť a celou ji pokropil, takže jí byla pokrytá od hlavy k patě. „To máš za to, jak jsi byla pracovitá,“ řekla jí paní Zima a dala jí také přadeno, které spadlo do studně. Pak se brána zavřela a dívka se ocitla nahoře ve světě nedaleko od domu matky.

* Pasivum

Die Maus wurde (von wem, können wir uns natürlich denken) gefressen.

Myš byla sežrána. (Můžeme si domyslet kým.)

Dornröschen wurde von einem Prinze wachgeküsst.

Šípková Růženka byla políbena princem.

In der Sitzung wurde beschlossen, das Rauchen im Rathaus zu verbieten.

Na zasedání bylo rozhodnuto o zákazu kouření na radnici.

Gramatika: Děj se vyjadřuje formou *werden* + participium II. V obecné mluvě se dává přednost formulaci s trpným rodem nebo s *man*.

Tip: Němci trpné věty zbožňují. (Možná proto, že rádi trpí? Pasivu totiž také říkají „trpný rod“.) Čech to v tomto případě nemá zrovna lehké. Trpný rod tím pádem není špatné umět.

Als es in den Hof kam, saß der Hahn auf dem Brunnen und rief: „Kikeriki, unsere goldene Jungfrau ist hie(r).“ Da ging es hinein zu seiner Mutter, und weil es so mit Gold bedeckt ankam, wurde es von ihr und der Schwester gut aufgenommen. Das Mädchen erzählte alles, was ihm begegnet war.

Als die Mutter hörte, wie es zu dem großen Reichtum gekommen war, wollte sie der anderen, hässlichen und faulen Tochter gerne dasselbe Glück verschaffen. Sie musste sich an den Brunnen setzen und spinnen, und damit ihre Spule blutig wurde, stach sie sich in den Finger und stieß sich die Hand in die Dornenhecke. Dann warf sie die Spule in den Brunnen und sprang selber hinein.

Sie kam wie die andere, auf die schöne Wiese und ging auf demselben Pfade weiter. Als sie zu dem Backofen gelangte, schrie das Brot wieder: „Ach, zieh mich raus, zieh mich raus, sonst verbrenn ich, ich bin schon längst ausgebacken.“ Die Faule aber antwortete: „Da **hätt ich*** Lust, mich schmutzig zu machen“, und ging fort. Bald kam sie zu dem Apfelbaum, der rief: „Ach, schüttel mich, schüttel mich, wir Äpfel sind alle miteinander reif.“ Sie antwortete aber: „Du kommst mir recht, es könnte mir einer auf den Kopf fallen“, und ging damit weiter. Als sie vor das Haus von Frau Holle kam, fürchtete sie sich nicht, weil sie von ihren großen Zähnen schon gehört hatte, und verdingte sich gleich bei ihr. Am ersten Tag nahm sie sich zusammen, war fleißig und gehorchte der Frau Holle, **wenn** diese etwas sagte, denn sie dachte an das viele Gold, das sie ihr **schenken würde***.

* **Koncovka -e**

Ich hätt(e) dich gerne geküsst.

Man müsst(e) ihm das Reisen verbieten.

Das würd(e) ich mir nochmals überlegen.

Komm, wir gehen nach Hause.

Zu Haus(e) ist alles in Ordnung.

Er macht das in meinem Sinn(e).

Rád bych tě políbil.

Muselo se mu zakázat cestování.

To si ještě budu muset promyslet.

Pojď, jdeme domů.

Doma je všechno v pořádku.

Udělá to po mém.

Gramatika: V mluvené řeči se -e na konci vynechává po *ich* a *er/sie/es/man* (v přítomném čase a v konjunktivu II).

Tip: Nepřízvučné -e a -e v dativu prostě vynechejte. Používejte podle citu. Vynechávejte pouze u imperativu.

Když vešla do dvora, seděl na studni kohout a kokrhal: „Kykyryký, naše zlatá panna se vrátila.“ Dívka šla za matkou, a protože na sobě měla tolik zlata, přijaly ji matka i sestra vlídně. Dívka vyprávěla o všem, co se jí přihodilo.

Když matka slyšela, jak k takovému bohatství přišla, chtěla pro svou ošklivou a línou dceru také takové štěstí. Ta se tedy musela také posadit ke studni a příst. Aby zakrvácela přadeno, píchla se do prstu a strčila ruku do trní. Pak hodila přadeno do studně a skočila do ní.

Přišla jako její sestra na krásnou louku a vydala se po stejné cestě. Když došla k peci, zavolal na ni chléb: „Ach, vytáhni mne, vytáhni, nebo se spálím. Jsem už hotový.“ Líná dívka ale odpověděla: „To tak, ještě bych se celá ušpinila,“ a odešla. Brzy přišla k jabloni, která zvolala: „Ach, zatřes se mnou, zatřes, má jablka už jsou celá zralá.“ Ona však odpověděla: „Ty jsi mi dobrá, ještě by mi jedno spadlo na hlavu,“ a šla dál. Když dorazila k domu paní Zimy, neměla strach, protože o jejích velkých zubech už slyšela, a ihned nastoupila do služby. První den se snažila, byla pracovitá a paní Zimu ve všem poslouchala. Měla totiž na paměti horu zlata, kterou jí daruje.

* Přání a očekávání

Ich kam gestern zu ihr.

Včera jsem k ní zašel.

Ale:

Ich käme gerne morgen zu ihr (wenn sie es möchte).

Zítřka bych k ní zašel (kdyby chtěla).

*Ich **schenkte** ihr den goldenen Ring.*

Daroval jsem jí zlatý prsten.

Ale:

*Ich **schenkte** ihr am liebsten den goldenen Ring (= möchte schenken).*

Nejraději bych jí dal zlatý prsten (= chtěl bych dát).

*Ich **würde** ihr am liebsten den goldenen Ring **schchenken**.*

Nejraději bych jí dal zlatý prsten.

Gramatika: Vše, co není skutečnost, tzn. přání a rady, očekávání a představy, se vyjadřuje formou konjunktivu II. Tvoří se pomocí tvaru slovesa v préteritu. Tvary préterita u zastaralých sloves jsou však stejné, volí se proto opis pomocí *würde* + *infinitiv*.

Tip: Říkejte *hätte, wäre, könnte, müsste* a *wüsste*. U všech ostatních sloves použijte opis pomocí *würde*. Opis pomocí *würde* se v současné němčině stále více prosazuje.

Am zweiten Tag aber fing sie schon an zu faulenz, am dritten noch mehr, da wollte sie morgens gar nicht aufstehen. Sie machte auch das Bett von Frau Holle nicht, wie sich´s gehörte, und schüttelte es nicht, dass die Federn aufflogen. Das wurde der Frau Holle bald zu viel, und sie kündigte ihr den Dienst. Die Faule aber war damit zufrieden und meinte, nun würde der Goldregen kommen. Die Frau Holle führte sie auch zu dem Tor. Als sie aber darunterstand, wurde statt des Goldes ein großer Kessel von Pech ausgeschüttet. „Das ist zur Belohnung deiner Dienste“, sagte die Frau Holle und schloss das Tor zu.

Da kam die Faule heim. Sie war ganz mit Pech bedeckt, und der Hahn auf dem Brunnen rief, als er sie sah: „Kikeriki, unsere schmutzige Jungfrau ist wieder hie(r).“

Das Pech aber blieb fest an ihr hängen und wollte, solange sie lebte, nicht abgehen.

Textverstehen

Fragen

1. Das Mädchen macht alles sofort ohne zu fragen. Sie macht sogar das, was man ihr nicht aufträgt. Welche Erklärung gibt es dafür?
2. Vor den sprechenden Dingen, wie dem Brot und den Äpfeln hat das Mädchen keine Angst. Angst bekommt sie vor der alten Frau. Warum eigentlich?
3. Worin unterscheidet sich Frau Holle von der Schwiegermutter?
4. Hat sich die Mutter Sorgen um die Tochter gemacht? Sie macht ihr keine Vorwürfe.
5. Die Szene am Brunnen wird genau nachgestellt. Sie hat aber einen entscheidenden Fehler. Welchen?
6. Warum bleibt die zweite Tochter nicht länger bei Frau Holle?
7. Warum kann diese Tochter das schwarze Pech nicht abwaschen und muss damit leben?

Druhý den ale už začala lenořit, třetí ještě víc a pak nechtěla ráno vůbec vstávat. Ani postel paní Zimy nestlala, jak se patří, a nenatřásala peřiny, až peří létalo. Toho měla paní Zima brzy dost a ze služby ji propustila. Líná dívka ale byla spokojená a myslela si, že teď přijde zlatý déšť. Paní Zima ji také zavedla k bráně. Ale když pod ní stála, vylil se na ni místo zlata velký kotel smůly. „To je odměna za tvé služby,“ řekla paní Zima a bránu zavřela.

Líná dívka přišla domů. Byla smůlou pokrytá od hlavy k patě a kohout na studni zakokrhál: „Kykryky, naše smolná panna se vrátila.“

Smůla na ní však držela a nepustila se jí, dokud žila.

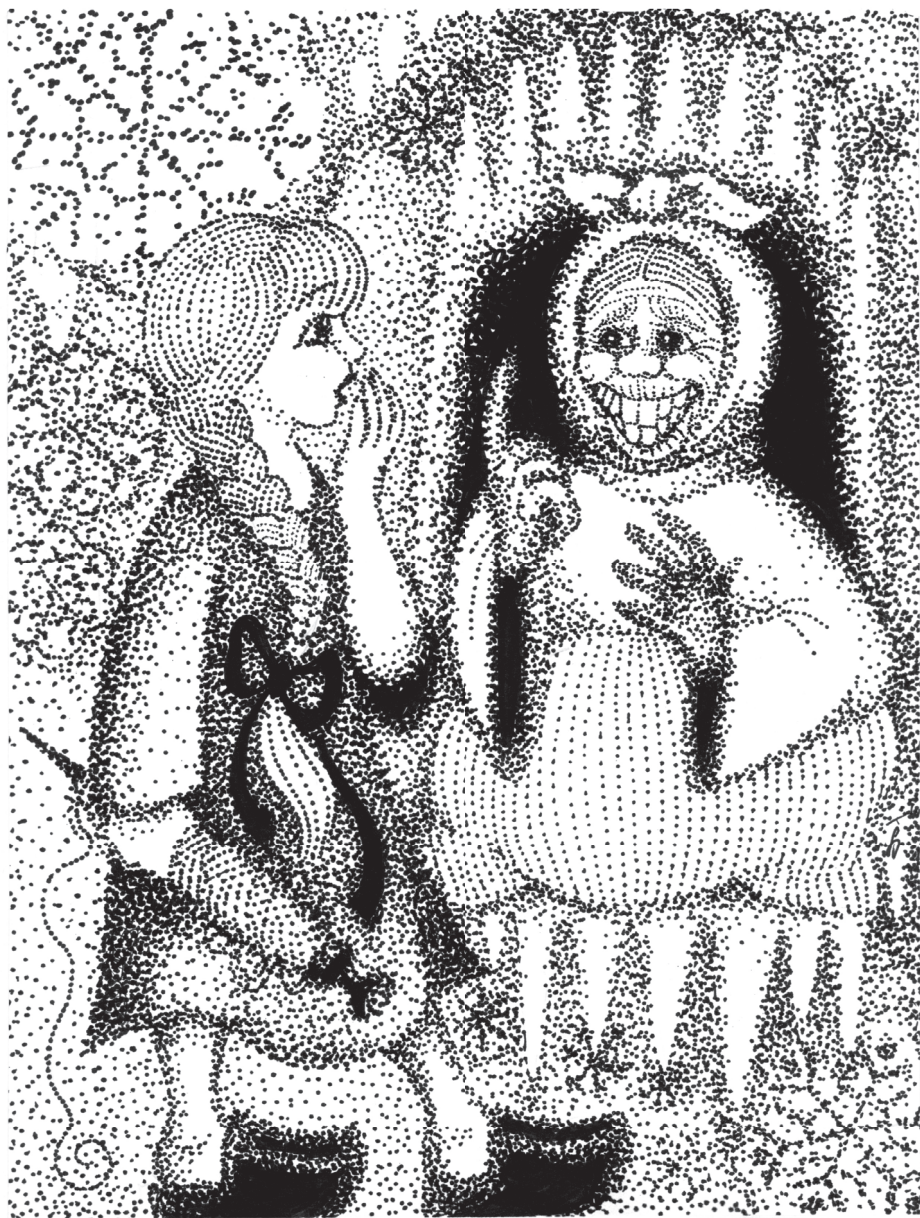
Porozumění textu

Otázky

1. První dívka okamžitě bez ptaní vše udělá. Udělá dokonce i to, co jí nebylo uloženo. Jaké je pro to vysvětlení?
2. Mluvící věci jako chléb a jablka dívce nenahánějí strach. Má však strach ze stařenky. Proč vlastně?
3. V čem se liší paní Zima od macechy?
4. Dělal si matka o dceru starosti? Nic jí nevyčítá.
5. Scéna u studny se odehraje dvakrát stejně. S jedním velkým rozdílem. S jakým?
6. Proč druhá dcera nezůstane u paní Zimy delší dobu?
7. Proč tato dcera nemůže smůlu smýt, a musí s ní žít?

Dornröschen / Šípková Růženka

Frau Holle / Paní Zima